

E. Dizinler (Indexes): Kitap, dergi gibi bilgi kaynaklarının içindeki bilgi parçacıklarına ulaşmak için konu başlık, yer adları, kişi adları gibi erişim uçlarına ulaşmak için kullanılan ayrıntılı alfabetik listedir. Dizin genellikle yayımlanan eserin sonuna konulur. Dizinin amacı eserin içinde bulunan kavramların kolay bir şekilde bulunmasına yardımcı olmaktır. Dizin basılı kaynak olan kitaplarda kullanılması dışında bilgisayarlarda da kullanılmaktadır. Dizin; yazar adı dizini, eser / makale adı dizini, konu dizini ve yayın tanıtım dizini olarak dörde ayrılmaktadır.

Dizinler bu kullanım ve düzenlenme amaçlarının yanı sıra günümüzde yoğunluklu olarak herhangi bir bilim ve uygulama alanındaki literatürü takip için hazırlanmaktadır. bu tür dizinlerde çoğu zaman ilgili konudaki süreli yayınların bilgilerine, içerik analizlerine, makalelere / bildiriye yapılan atıflara da erişilebilmektedir. Bu tür dizinler genellikle aylık, yılda üç kere veya yıllık olarak yayınlanmaktadır. Dizin içinde yer alan atıflar yazar adı ve konuya göre katalogcu veya indeksçiler tarafından oluşturulan bir kontrollü konu başlığı bir listesi yardımı ile yine alfabetik düzen içerisinde verilmektedir. Dizinlerde göndermelerin yapılabilmesi için bazı terimler ve kısaltmalar kullanılmaktadır. *See – Bakınız, bkz., See also – Ayrıca bakınız; Ayr.bkz.* Bunun yanı sıra kayıtların her birine bibliyografyalardaki gibi numaralar verilmektedir.

Örnekler: *Philosopher's Index, Index Medicus, Education Index, Social Science Citation Index, Türk Kütüphaneciliği Dizin, Humanities Index.*

Dizin türleri şunlardır:

a. Yazar adı dizini (author index) : Eseri oluşturan kişi / kurum adına göre hazırlanmış.

b. Sınıflanmış dizin (classified index): Konu, alt konu, bölüm ve alt bölümlerin hiyerarşik olarak düzenlendiği dizinler. Örnek DOS,

Kitaplar

900 Tarih

928 *Türkiye Tarihi*

928.4 *Cumhuriyet Dönemi*

Kutay, Cemal

Eser 1 A.....

Eser 2 C...

Tunaya, Tarık Z.

Eser 1 K...

Eser 2 Ş...

c. **Coğrafik dizin (geographic index):** Coğrafi bölgelere (ülke, eyalet, bölge, şehir) göre hazırlanmış dizinlerdir.

Asya

Türkiye

Ankara

Yenimahalle

Anameriç, H.

Eser 1 D.....

Eser 2 H....

d. **İsim dizini (name index):** Bir eser içinde geçen isimlerin alfabetik olarak listelendiği dizindir.

e. **Periyodik dizin (periodical index):** Herhangi bir konuda yazılmış bir makaleye yapılan atıfların makale adı veya onun yazarı / yazarları adı altında listelendiği dizindir.

Kitapdışı Materyaller

Stamps as information source.... / Anameriç, H.

Baydil, B

Bayter, M.

PROF. DR. HAKAN ANAMERİÇ

Rukancı, F.

Şaşmaz, İ.

- f. **Konu dizini (subject index)**
- g. **Eser adı dizini (title index):** Bir süreli yayın içinde yer alan makalelerin / bildirilerin adına göre hazırlanmış dizinler.
- h. **Cross dizin (cross index)**
- i. **Meta dizini (meta index):** Dizinlerin dizini (*WWW Virtual Library*)

KAYNAKLAR

Al, Umut ve İrem Soydal. (2011). "Atıf Dizinlerindeki Türkiye Adresli Dergiler Üzerine Bir Değerlendirme". *Bilgi Dünyası* 12 (1): 13-29.

Harrods Librarians Glossary and Reference Book. (1987). Prepared by Raymond John Prytherch. Aldershot: Gower.

Reitz, Joan M. (2004). *Dictionary for Library and Information Science*. Westport, Connecticut: Libraries Unlimited.